

Sygn. akt I C 2016/17 upr.

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 sierpnia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie, I Wydział Cywilny,

w składzie:

Przewodniczący: SSR Arkadiusz Ziarko

Protokolant: stażysta Sylwia Waślicka

po rozpoznaniu w dniu 31 sierpnia 2017 r., w O., na rozprawie,

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w B.

przeciwko S. L.

o zapłatę

I zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 293,36 (dwieście dziewięćdziesiąt trzy 36/100) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia 31 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty;

II w pozostałym zakresie oddala powództwo;

III zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 107,41 (sto siedem 41/100) zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV wyrokowi nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

SSR Arkadiusz Ziarko

Sygn. akt I C 2016/17 upr

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą w B. wniósł o zasądzenie od pozwanego S. L. kwoty 865,82 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu (tj. 31 stycznia 2017r.) do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że zawarł z pozwanym umowę, której przedmiotem było udzielenie pożyczki pieniężnej. Pozwany miał spłacić zaległość w 8 ratach w łącznej kwocie 919,20 zł. Pozwany zapłacił jednak tylko 199,44 zł. W dniu 10 stycznia 2017 r. powód wezwał pozwanego do dobrowolnego spełnienia świadczenia, jednak bezskutecznie. Zdaniem powoda na dzień wniesienia pozwu do zapłaty na rzecz powoda pozostało: 719,76 zł tytułem roszczenia głównego i kwota 146,06 zł tytułem skapitalizowanych odsetek naliczonych do dnia 31 stycznia 2017 r. Na odsetki te składają się: ustawowe odsetki liczone od kwot i terminów wymagalności poszczególnych rat pożyczki do dnia 31 stycznia 2017r. Nadto powód domaga się ustawowych odsetek za opóźnienie od całości zadłużenia tj. od kwoty 865,82 zł od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty.

Pozwany S. L. nie złożył odpowiedzi na pozew, nie zajął stanowiska w sprawie i nie stawił się na rozprawę mimo prawidłowego zawiadomienia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 4 czerwca 2013 r. strony zawarły umowę pożyczki, na podstawie której powód udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 500 zł z roczną stopą oprocentowania w wysokości 18 %. Jednocześnie pozwany, w związku z korzystaniem z usługi w domu obowiązany był do poniesienia „opłaty za obsługę pożyczki w domu” w kwocie 277,81 zł. Ostatecznie, łączne zobowiązanie do spłaty wyniosło 598 zł. Pozwany obowiązany był spłacić pożyczkę w 40 tygodniowych ratach.

W umowie określono, że roczna stopa oprocentowania pożyczki jest jedna i ulega zmniejszeniu do wysokości stopy procentowej odsetek maksymalnych w przypadku obniżenia wysokości odsetek maksymalnych. Ustalono, że uiszczane wpłaty będą zaliczane na: opłatę za obsługę pożyczki w domu, dalej na wymagalne odsetki i całkowitą spłatę pożyczki. Nadto postanowiono, że w przypadku, gdy pożyczkobiorca opóźnia się z płatnością dwóch rat pożyczkodawca może wezwać go do spełnienia świadczenia w terminie 7 dni od doręczenia wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy pożyczki, a w przypadku braku zapłaty może wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30 dniowego terminu. Po upływie okresu wypowiedzenia ma prawo wymagać zwrotu całości niezapłaconej kwoty łącznego zobowiązania oraz naliczyć odsetki za opóźnienie od zaległej kwoty pożyczki, pozostałej do zapłaty na podstawie ostatniej aktualnej rocznej stopy procentowej za okres od dnia rozwiązania umowy.

(dowód: umowa k. 22 - 25)

Pozwany dokonał spłaty jedynie kwoty 199,44 zł.

W wyliczeniu wartości zobowiązania dłużnika powód wskazał, iż kwota pozostała do spłaty wynosi 865,82 zł, w tym 719,76 zł tytułem roszczenia głównego, zaś 146,06 zł tytułem odsetek ustawowych od niezapłaconych rat.

(bezsporne; wyliczenie k. 28)

W związku z powstałymi zaległościami powód wysłał do pozwanego pismo z dnia 10 stycznia 2017 r., stanowiące wezwanie do zapłaty kwoty 719,76 zł tytułem niespłaconej pożyczki oraz kwoty 141,75 zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych w spłacie poszczególnych rat.

(dowód: pismo k. 29).

Sąd zważył, co następuje:

Na podstawie zebranego materiału dowodowego roszczenie powoda zasługiwało na uwzględnienie w części.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranych w sprawie dokumentów, których prawdziwość nie budziła wątpliwości.

Jednocześnie, zgodnie z art. 339 § 2 k.p.c. w wypadku wydania przez sąd wyroku zaocznego, przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

W niniejszej sprawie powód opierał swoje roszczenie na zapisach umowy łączącej go z pozwanym, na podstawie której pozwany zobowiązany był do zwrotu kwoty pożyczki oraz całkowitych kosztów pożyczki, z uwzględnieniem odsetek, a także opłat za obsługę domu.

Należy jednak wskazać, że do umowy pożyczki, czy też kredytu, zawieranej pomiędzy powodem jako przedsiębiorcą, a pozwanym jako konsumentem, zastosowanie ma ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U.2011.126.715), która we wskazanych w niej ramach ogranicza swobodę umów, opisaną w art. 353¹ k.c. Do umowy tej znajdują zastosowanie także ogólne przepisy kodeksu cywilnego dotyczące pożyczki (art. 720 k.c. i nast.).

Jak wynika z przepisu art. 5 pkt 8 ustawy o kredycie konsumenckim, całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta stanowi sumę całkowitego kosztu kredytu i całkowitej kwoty kredytu. Z kolei w pkt 6 tego artykułu wskazano, że

całkowity koszt kredytu to wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu, z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta.

Uwzględniając powyższe, obowiązek zwrotu przez pozwanego kwoty pożyczki, wynikający wprost z przepisu art. 720 k.c. nie budzi zastrzeżeń co do zasady. Sąd uznał jednak żądanie pozwu jako nazbyt wygórowane.

W ocenie Sądu dochodzony przez powoda obowiązek zwrotu kapitału pożyczki był niewątpliwie zasadny i nie sprzeciwiał się przepisom prawa. Z treści przedstawionych dowodów wynika, iż pozwany dokonał spłaty pożyczki wyłącznie w kwocie 199,44 zł.

W oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd ustalił, że powód nie udowodnił całości dochodzonego pozewem roszczenia, w szczególności co do jego wysokości.

Uzasadnione wątpliwości budzi bowiem możliwość zasądzenia na rzecz powoda należności z tytułu odsetek ustawowych od niezapłaconych rat, które w wyliczeniu wartości zobowiązania dłużnika z dnia 31 stycznia 2017r. powód określił na kwotę 146,06 zł oraz opłaty za obsługę pożyczki w domu (277,81 zł), czyli tzw. ukrytych prowizji.

Zgodnie z ogólną regułą dowodową zawartą w przepisie art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Na gruncie prawa procesowego odpowiednikiem art.6 k.c. jest przepis art. 232 k.p.c., zgodnie z którym strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

W ocenie Sądu roszczenie powoda w zakresie wymienionych wyżej opłat nie zasługiwało na uwzględnienie. Powód w żaden sposób nie udokumentował bowiem zasadności pobrania należności z tytułu odsetek oraz tak wysokiej opłaty za obsługę pożyczki w domu.

Nieuwzględnienie ww. opłat w całkowitych kosztach pożyczki wskazanej w umowie powoduje, że albo mamy do czynienia z naruszeniem przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, albo, jak przyjął Sąd, że zapisy te stanowią osobne, ale powiązane z umowami pożyczki, zobowiązania. Nie ma ona zatem samodzielnego, niezależnego charakteru w stosunku do umowy pożyczki, jest ona jedynie dodatkiem. Umowy tego typu podlegają ocenie pod kątem zgodności z zasadami współzycia społecznego i zgodności z prawem. Do zasad tych odnoszą się z kolei trzy przepisy: **art. 5 k.c.**, (który stanowi, że nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony), **art. 58 k.c.** (§1 - czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. § 2 - nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego.) oraz **art. 353¹ k.c.** (strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego).

Z kolei za naruszenie zasad współzycia społecznego należy rozumieć zawarcie umowy sprzecznej z uczciwością i rzetelnością kupiecką lub takiej, która kształtować będzie wzajemne stosunki między stronami w sposób ewidentnie urągający słuszności (tak Agnieszka Rzetecka-Gil, Kodeks Cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część ogólna, LEX/el., 2011).

Należy także zauważyć, że obiektywnie niekorzystna dla jednej strony treść umowy spowoduje uznanie jej za sprzeczną z zasadami współzycia społecznego dopiero wówczas, gdyby do ewidentnie krzywdzącego ukształtowania stosunków umownych doszło przy świadomym lub tylko spowodowanym niedbalstwem wykorzystaniu przez powoda swojej silniejszej pozycji. Wynika to z okoliczności, że umowa zawarta przez stronę działającą pod presją faktycznej przewagi

kontrahenta nie może być uznana za wyraz w pełni swobodnej i rozważnie podjętej przez nią decyzji (podobnie wyrok SN z dnia 18 marca 2008 r., IV CSK 478/07).

W powyższej umowie powód doskonale zdawał sobie sprawę ze swojej dominującej pozycji względem pewnej grupy pożyczkodawców i na tej podstawie zawarł z pozwanym umowę zawierającą obsługę w domu, za którą przysługiwało mu bardzo duże wynagrodzenie, stanowiące ponad połowę całkowitej kwoty pożyczki, którą otrzymał pozwany. Wynagrodzenie to nie było w zasadzie powiązane z ilością wizyt w domu pozwanego, brak jest jakichkolwiek informacji ile razy powód lub jego przedstawiciel świadczyli usługi bezpośrednio u pozwanego.

Odnosnie zaś odsetek wskazania wymaga, iż odsetki, jakich domaga się powód zostały skapitalizowane. Oznacza to, iż nastąpiło powiększenie kapitału o odsetki, które zostały przez ten kapitał wygenerowane. Powód nie przedstawił jednak żadnego wyliczenia, z którego wynikałoby w jaki sposób żądana kwota została naliczona. Wobec powyższego żądanie powoda w tym zakresie nie może zostać uwzględnione.

Sąd uznał zatem, że w niniejszej sprawie, w zakresie żądania z tytułu odsetek oraz tak wysokiej opłaty za obsługę pożyczki w domu, doszło z całą pewnością do naruszenia zasad współżycia społecznego. Tak ustalone przez powoda opłaty jednoznacznie jawią się jako nienależna próba nałożenia na konsumenta dodatkowych obciążeń przy pożyczkach, co z kolei nie jest dozwolone w świetle ustawy o kredycie konsumenckim i narusza właśnie wspomniane wyżej zasady współżycia społecznego. W ocenie Sądu naliczenie ww. opłat stanowi także obejście przepisów ustawy, tj. Kodeksu cywilnego w zakresie odsetek maksymalnych. Stąd też powództwo w zakresie ww. opłat podlegało oddaleniu.

Umowa w zakresie obsługi konsumenta w domu, tak jak każda umowa winna zawierać pewną równowagę stron i ekwiwalentność świadczeń, której co oczywiste w tej umowie brak. Fakt zawarcia jej przy okazji zawierania umowy pożyczki wskazuje natomiast, iż umowa w tym kształcie ma za zadanie zapewnić powodowi korzyści majątkowe w żaden racjonalny sposób nieuzasadnione.

Przez analogię, wskazując niewłaściwość postępowania powoda można przywołać wyrok sądu apelacyjnego w Lublinie z dnia 19 września 2012 r., w sprawie I ACa 377/12, który dotyczy wprawdzie nienależytego ustalenia odsetek, ale może być również zastosowany do niniejszej sprawy: „zastrzeganie w umowie pożyczki między osobami fizycznymi odsetek w wysokości nadmiernej, która nie ma uzasadnienia ani w wysokości inflacji ani w zyskach osiągniętych w ramach normalnej, rzetelnie prowadzonej działalności gospodarczej, może być sprzeczne z zasadami współżycia społecznego”.

Mając zatem na uwadze powyższe rozważania, Sąd uznał za zasadne pomniejszenie dochodzonej pozewem kwoty o nienależne – zdaniem Sądu - należności z tytułu obsługi pożyczki w domu (277,81 zł), odsetki od niezapłaconych rat (146,06 zł) oraz kwotę spłaconą przez pozwanego (199,44 zł). Zdaniem Sądu powodowi należna była zatem kwota 242,51 zł.

Następnie celowym było powiększenie tej kwoty o skapitalizowane odsetki liczone od dnia następnego po dniu upływie terminu zapłaty (4 czerwca 2015r.) do dnia poprzedzającego wniesienie pozwu (30 stycznia 2017r.), tj. za okres 607 dni, przy czym za okres od dnia 4 czerwca 2015r. do 31 grudnia 2015r. (211 dni) w stawce 0,1 zł, zaś za okres od 1 stycznia 2016r. do 30 stycznia 2017r. (396 dni) w stawce 0,14 zł - zatem o kwotę 293,36 zł.

Podzielono pogląd wyrażony w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w analogicznej sprawie powoda.

Od powyższego, zgodnie z żądaniem wskazanym w pozwie, należało zasądzić odsetki ustawowe od dnia wniesienia pozwu, czyli od 31 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty, na podstawie art. 455 i art. 481 kc.

W pkt II wyroku powództwo przeciwko pozwanemu w pozostałej części Sąd oddalił.

Powodowi, jako stronie wygrywającej jedynie w części, należy się zwrot kosztów procesu od pozwanego według norm przepisanych stosownie do wyniku sporu – art. 100 kpc. Jako że poniesione przez powoda koszty procesu wyniosły 317 zł, zaś wygrał on proces w 33,88%, należało zasądzić od pozwanego na jego rzecz kwotę 107,41 zł.

	Koszty	Wartość przedmiotu sporu	Wygrana	Koszty należne	%
	1	2	3	1x3/2	
powód	317,00 zł	865,82 zł	293,36 zł	107,41 zł	33,88
Koszty	30,00 zł	287,00 zł			

SSR Arkadiusz Ziarko